

اوتداد

مولفان: سلطان طفی باقری

طاهره گنجیدی

سرشناسه	: باقری، مصطفی، - ۱۳۶۴
عنوان و نام پذیدار	: ارتاد / مؤلفین مصطفی باقری، طاهره گل محمدی.
مشخصات نشر	: همدان: انتشارات تدین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهیری	: ب، ۱۶۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۶۴-۲۷-۱
وضعی	فهرست نویسی : فیبا
موضوع	: ارتاد — اسلام
موضوع	Apostasy-- Islam :
موضوع	: ارتاد — احادیث
موضوع	Apostasy -- Hadiths.
موضوع	: رزاد - جنبه‌های قرآنی
موضوع	Apostasy -- Qur'an -- teaching
شناسه افزوده	: گل محمدی، سحر، - ۱۳۵۱
ردہ بندي کنگره	: ۱۳۹۶BP/۲۲، ۱۳۹۶BP/۲۷
ردہ بندي دیوبی	: ۲۷/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۷۱۹۸۹

نام کتاب: ارتاد

مؤلف: مصطفی باقری- طاهره گل محمدی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ عدد

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

انتشارات تدین همدان - تلفن: ۰۹۱۸ ۵۰۰ ۲۷۰۱

zahratadayon@yahoo.com

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است

فهرست

۱۱.....	پیشگفتار
۱۷.....	مقدمه
۲۱.....	۱-۱- مفهوم انکار
۲۲.....	۱-۲- ضرمه
۲۲.....	۱-۳- ن
۲۲.....	۱-۴- بسی ازی دنی
۲۳.....	۱-۵- معنی سطاحتی دنی
۲۳.....	۱-۶- دین در قرآن
۲۴.....	۱-۷- دین در روایات
۲۴.....	۱-۸- دین در منظر متفکران مسلمان
۲۱.....	ارتداد
۳۱.....	۱-۹- معنای لغوی ارتداد
۳۱.....	۲-۱۰- ارتداد در اصطلاح
۳۲.....	۳-۱۱- ارتداد در قرآن
۳۲.....	کفر
۳۳.....	۱-۱۲- معنای لغوی کفر
۳۳.....	۲-۱۳- معنای اصطلاحی کفر
۳۴.....	۳-۱۴- تعریف جامع کفر
۳۴.....	۴-۱۵- معنای قرآنی کفر
۳۵.....	۵-۱۶- اقسام کفر از منظر متکلمان
۳۵.....	۱-۱۷- کفر انکار

۳۵.....	۱۵-۲-۲- کفر عناد:
۳۵.....	۱۵-۱-۳- کفر نفاق:
۳۵.....	۱۵-۶- کفر از نظر امام صادق(ع)
۳۶.....	۱۵-۱-۶- کفر جحود:
۳۶.....	۱۵-۱-۱-۱- انکار ربویت:
۳۶.....	۱-۱-۶-۲- انکار همراه شناخت
۳۶.....	۱۶-۲- کفر عصیان:
۳۷.....	۱-۳-۶- کفر برائت:
۳۷.....	۱-۴-۶- کفر نه
۳۷.....	۱۵-۱-۶- کفر سلطان
۴۱.....	ضروری دین
۴۴.....	۲-۲- ضروریات دین در قرأ و هدایت
۵۳.....	۳-۲- موضع و فاق در تعریف ضروری، ین:
۵۴.....	۴-۲- منظور از دین در ضروری -ین:
۵۸.....	۵-۲- تفاوت ضروریات دین و اجماع:
۵۸.....	۵-۲-۱- اجماع در دیدگاه اهل سنت
۵۹.....	۵-۲-۲- اجماع در دیدگاه شیعه:
۶۱.....	۶-۲- حوزه و محدوده ضروری دین:
۶۱.....	۷-۲- ضروریات دین:
۶۲.....	۸-۲- اقسام مسائل اعتقادی:
۶۲.....	۸-۲-۱- اصول اعتقادی دین:
۶۳.....	۸-۲-۱-۱-۱- توحید:
۶۴.....	۸-۲-۱-۱-۲- نبوت:
۶۴.....	۸-۲-۱-۳- معاد:
۶۵.....	۸-۲-۲- فرعیات اعتقادی دین:
۶۷.....	۹-۲- ملاک ایمان و کفر در مسائل اعتقادی:
۷۱.....	۱۰-۲- گستره ضروریات دین:

۷۷	۱۱-۲- ضروری مذهب:
۸۰	۱۲-۲- منکر ضروری مذهب:
۸۵	ارتداد چگونه محقق می شود؟
۸۸	۲-۳- انکار امامت و ولایت:
۹۳	۳-۳- دیدگاه سببیت مستقل:
۱۰۰	۴-۳- دیدگاه موافقین وجود ملازمه:
۱۰۶	۳-۵- دیدگاه موضوعیت استلزم ای:
۱۰۶	۳-۳- ارتداد فکری و دیدگاه شیخ انصاری:
۱۰۸	۷-۲- دیدگاه ملاک بودن آگاهی و اعتقاد:
۱۱۲	۳-۸- علم (مری بودن)
۱۱۶	۹-۳- س (انبیاء)
۱۲۲	۱-۴- مقدمه
۱۲۲	۲-۴- اقسام ارتداد
۱۲۲	۱-۲-۴- مرتد فطری
۱۲۲	۲-۲-۴- مرتد ملی
۱۲۳	۳-۴- شرایط ارتداد از دیدگاه مذاہ
۱۲۴	۴-۴- مجازات مرتد فطری در فقه امامی
۱۲۴	۴-۴- حکم مرتد فطری
۱۲۵	۴-۴-۱- حکم زن مرتد
۱۲۷	۴-۴-۲- حکم مرتد ملی
۱۲۸	۴-۴-۱-۲- آرای شافعیان در مورد مرتد
۱۲۹	۴-۴-۲-۲- آرای مالکیان در مورد مرتد
۱۲۹	۴-۴-۳- آرای حنبلیان درباره مرتد
۱۳۰	۴-۴-۴- آرای حنفیان درباره مرتد
۱۳۰	۴-۴-۳- حکم مرتد از دیدگاه مذاہب اسلامی
۱۳۱	۴-۴-۱- آیات
۱۳۱	۴-۵- بحثی قرآنی درباره حکم ارتداد

۱۳۷	- احادیث:
۱۳۹	- اجماع:
۱۴۰	- عوامل ارتاداد:
۱۴۱	- انکار اسلام:
۱۴۲	- انکار اصول دین:
۱۴۳	- استهزای خداوند، پیامبر و آیات الهی:
۱۴۴	- سب پیامبر و انبیای الهی:
۱۴۵	- توبه مرتد:
۱۴۶	- بیگانه مطلب اسلامی درباره طلب توبه از مرتد:
۱۴۷	- دیدگاه فقهی امیریه:
۱۴۸	- سخن آخر:
۱۴۹	- فهرست منابع

پیش‌گفتار

یکی از موضوعات مهم علم کلام و فقه موضوع ارتداد است. ارتداد از آن جهت که به اعتقادات فرد مربوط می‌شود، در کلام اسلامی به آن می‌پردازند و از آن جهت که در دین اسلام برای مرتد احکام خاصی در ابواب مختلف فقهی مطرح است؛ در منابع فقهی به صورت گسترده درباره آن دست می‌شود و از آن به عنوان فاحش‌ترین و غلیظاترین نوع کفر تعبیر شده است. ارتداد به معنی "بازگشتن از دین اسلام" در چند آیه از قرآن مطرح شده، از آن سان در سوره مائدہ (۵:۵۴) و محمد (۴۷:۲۵) ارتداد مورد نکوهش قرار گرفته است. در سوره بقره (۲:۲۱۷) با تفضیل بیشتری به موضوع پرداخته شده، و مجازاً مرتد در آخرت، حبط اعمال و عذاب جاودان دانسته شده است. در منابع وای، اعم از کتب حدیث شیعه و اهل سنت احادیثی چند از قول و فعل یمامیم و دیگر بزرگان دینی درباره مجازات مرتد نقل شده است.

از جمله آفات روبه رشد و نگران کننده موجود در منابع ما و بلکه در سطح کلان در همه وسعت دنیا، آفت قداست گریزی، قداس‌بازداشت، قداست سنتیزی، مبارزه با ارزش‌های والای دینی و مذهبی است که ضایعه ساخت و سنگینی را برپیکر امنیت و آسایش و آرامش اجتماعی فرود می‌آورد، و ثبات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، و اقتصادی را تهدید می‌کند. یک نگاه زودگذر

به ناهنجاری های اخلاقی اجتماعی (از قبیل آدم ربایی، قتل عمد، سرقت، قاچاق مواد مخدر، روابط نامشروع، کلاه برداری، درگیریها، و ترویج فساد و بی بند و باری) معضلات اداری سیاسی و اعتقادی (همانند بازیچه قراردادن دین، دهن کجی به ارزش‌های اسلامی، ارتداد، ترویج باطل و مبارزه با ابرهای، دین و مکتبی) و بالاخره توهین به مقدسات مذهبی و صدھا کج روی های، زنجیره اور دیگر، نمایشی است که هجران و جدایی آدمیان از ارزش‌های دین را حکت به سمت و سوی مادی گری را نشان می دهد.

احترام به انسان یکی از ادن مسلم تربیت، و نشان رشد و شکوفایی فرهنگی و لازمه ایجاد روحیه بد رخواهی و تحکیم مبانی اخلاقی و قوام پایه‌های صلح و دوستی است وازسه، اینکه، عدم رعایت این صفت نیک، موجب اختلافات، کدورت‌ها، و دشمنی‌ها و ایناً جنگهای کوچک و بزرگ، قتل عام‌ها و کشتارهای دسته جمعی گردید، و زینه‌های سخت و سنگینی را برفند و جامعه تحمیل خواهد کرد. در دنیا مدن، و پیچیده‌ی امروزی اساسی ترین نیاز بشر ایجاد امنیت و آسایش دریی ^{الله} برمحور حق گرایی، و راه یافتن درجهت تحکیم ارزش‌های دینی و گا نهادن در مسیر خداجویی، خداشناسی، و خدایپرستی است، تحقق این نیاز دیرینه بشر به اندازه ای مهم و درخور توجه است که اسلام آن را به عنوان یکی از مهمترین اهداف پیام آوران بزرگ الهی مطرح کرده است «لقد ارسلنا رسالتنا

بالینات و انزلنا معهم الكتاب والمیزان ليقوم الناس بالقسط و انزلنا الحدید
فيه باس شديد و منافع للناس و ليعلم الله من ينصره ورسله بالغیب ان الله
قوی عزیز» امیرالمؤمنین(ع) در نامه‌ای به مالک اشتر می‌نویسد: مالک!
مهربانی با مردم را پوشش دل خویش قرارده و با همه دوست و مهربان
باش، مبادا هرگز چونان حیوان شکاری خوردن آنان را غنیمت دانی؛ زیرا
مردم دو دسته اند، دسته ای برادر دینی تو و دسته ای دیگر همانند تو
در آخرینش م... اشنده.

همتم...! فهی...! ام کن ای طایر قدس که درازاست ره مقصد و من نو

سفرم

مصطفی باقری